

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v subjektoch územnej samosprávy na základe doručených informácií, poznatkov a odporúčaní od zainteresovaných a kompetentných orgánov, parlamentu, poslancov, inštitúcií verejnej správy, organizácií a občanov

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2011.

Účelom kontrolnej akcie bolo overiť súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi pri hospodárení s verejnými prostriedkami a plnenie povinností pri hospodárení a nakladaní s majetkom a majetkovými právami u subjektov územnej samosprávy na základe vlastnej analýzy poznatkov a informácií získaných od štátnych organizácií zabezpečujúcich získavanie informácií o finančnom hospodárení a účtovných výkazoch.

Predmetom kontroly bolo

1. dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami,
2. stav správy a ochrany majetku obce u vybraných položiek rozpočtu,
3. účinnosť vnútorného kontrolného systému.

Kontrola bola vykonaná v meste Považská Bystrica, Centrum 2/3, 017 01 Považská Bystrica (ďalej len „mesto“) za kontrolované obdobie rokov 2004 až 2011.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami

Kontrola bola zameraná na oblasť nakladania s odpadmi, údržbu mesta a na spôsob, akým mesto v kontrolovanom období zabezpečovalo nakladanie s odpadmi. Mesto v roku 1998 založilo spoločnosť s ručením obmedzeným s 20 % podielom mesta a 80 % podielom fyzickej osoby, ktorá mala pre mesto zabezpečovať nakladanie s odpadmi a údržbu mesta. V roku 2007 mesto vypovedalo zmluvu uzatvorenú s uvedenou spoločnosťou a uzatvorilo zmluvy s novým dodávateľom služieb. Pôvodný poskytovateľ služieb trval na platnosti pôvodnej zmluvy a dodnes v tomto smere vedie s mestom súdny spor. Zmluvy uzatvorené mestom boli tiež predmetom kontroly Úradu pre verejné obstarávanie, ktorý konštatoval viaceré nedostatky a uložil mestu vysoké pokuty. Proti niektorým pokutám sa mesto odvolalo a dodnes sú predmetom súdneho sporu.

Skontrolované boli všetky zmluvy, ktoré malo mesto uzatvorené v kontrolovanom období v súvislosti s nakladaním s odpadmi a údržbou mesta. Kontrolou predložených dokladov bolo zistené, že mesto nemalo vypracovaný program odpadového hospodárstva (ďalej len „POH“) pre komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa zákona o odpadoch. Formu POH mesta ustanovovala vyhláška ministerstva životného prostredia a vo svojom obsahu mal vychádzať z POH národného, resp. regionálneho, ktoré v čase konania kontroly neboli vydané.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že mesto uzatvorilo zmluvu o dielo na vypracovanie projektu zmeny, rozšírenia a zefektívnenia separovaného zberu komunálnych odpadov v meste s externou spoločnosťou. Zmluva bola vo viacerých bodoch pre mesto nevýhodná, obsahovala viacero nezrovnalostí, keď napríklad dátum splnenia diela predchádzal dátumu podpisu zmluvy. Mesto uzatvorením zmluvy postupovalo v rozpore s Občianskym zákonníkom, keď ako účastník zmluvného vzťahu neodstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov, a tiež v rozpore so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite, keď uzatvorilo zmluvu bez vykonania predbežnej finančnej kontroly.

2. Stav správy a ochrany majetku obce u vybraných položiek rozpočtu

Mesto odpredalo v kontrolovanom období majetok, ktorý súvisel s nakladaním s odpadmi a údržbou mesta. Nakladanie s majetkom malo mesto upravené v zásadách hospodárenia s majetkom mesta, ktoré upravovali podmienky nadobúdania a prevodu majetku mesta, práva a povinnosti organizácií, ktoré mesto zriadilo pri správe majetku mesta, spôsob zverovania majetku do ich správy, podmienky odňatia im zvereného majetku, postavenie orgánov mesta ako vlastníka, dočasné užívanie majetku mesta, nájom majetku mesta, ako i podmienky nakladania s pohľadávkami a inými majetkovými právami mesta a ďalšie inštitúty upravené zákonom o majetku obcí.

Mesto na základe dvoch kúpnych zmlúv odpredalo nehnuteľný majetok a technologické zariadenie bez verejnej obchodnej súťaže právnickej osobe, ktorej štatutárnym orgánom bola osoba, ktorá bola zároveň štatutárnym orgánom v spoločnosti založenej mestom, a týmto prevodmi mesto porušilo zákon o majetku obcí a tiež zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite, nakoľko zmluvy uzatvorilo bez vykonania predbežnej finančnej kontroly.

Mestu bol v roku 2007 postúpený aj majetok od iných inštitúcií v zmysle zákona o správe majetku štátu – budova vojenskej správy, ktorej využitie mesto hľadalo ešte v čase výkonu kontroly.

Mesto bolo akcionárom dopravnej spoločnosti zabezpečujúcej hromadnú dopravu v meste a v zmysle zákona uhrádzalo dopravcovi preukázanú stratu z poskytovania výkonov vo verejnom záujme. Kontrolou predložených dokladov v súvislosti s uvádzanou spoločnosťou neboli zistené nedostatky.

3. Účinnosť vnútorného kontrolného systému

Vykonávanie vnútornej kontroly v meste upravovala vnútorná organizačná smernica o zásadách vykonávania finančnej kontroly v meste a mestom zriadených rozpočtových a príspevkových organizáciách. Smernica stanovovala základné pravidlá, ciele a spôsob vykonávania finančnej kontroly v meste v zmysle zákona o obecnom zriadení, zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a bola súčasťou finančného riadenia mesta, mestom zriadených rozpočtových a príspevkových organizácií v procese hospodárenia s verejnými a vlastnými finančnými prostriedkami.

Okrem toho malo mesto v kontrolovanom období schválené a platné zásady činnosti hlavného kontrolóra mesta a postup pri vybavovaní sťažností fyzických a právnických osôb v podmienkach samosprávy, ktoré upravovali postavenie, predmet činnosti, povinnosti, oprávnenia, súčinnosť kontrolovaných orgánov, organizácií a externú spoluprácu a postup vybavovania sťažností.

Kontrolou bolo zistené, že mesto pri výkone vnútornej kontroly a zistení nedostatkov spísalo záznam o výsledku následnej finančnej kontroly. Spísaním záznamu o výsledku následnej finančnej kontroly, ktorou boli zistené nedostatky, mesto postupovalo v rozpore so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Kontrolná činnosť v meste bola vykonávaná útvarom hlavného kontrolóra v zložení hlavný kontrolór mesta a jedna kontrolórka. Hlavný kontrolór mesta vykonával kontrolnú činnosť na základe plánov kontrolnej činnosti schvaľovaných mestským zastupiteľstvom.

Preverení vykonaných kontrol za rok 2010 bolo zistené, že predchádzajúcou kontrolou NKÚ SR zistené nedostatky na útvare hlavného kontrolóra boli odstránené.

V kontrolovanom období boli vykonané v meste štyri externé kontroly, jednu kontrolu vykonal NKÚ SR a tri kontroly Úrad pre verejné obstarávanie.

Zhrnutie

Kontrolou boli preukázané viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov.

Zistené bolo, že mesto nemalo vypracovaný program odpadového hospodárstva, nakoľko dokumenty, z ktorých mal program odpadového hospodárstva vychádzať neboli v čase výkonu kontroly vydané.

Mesto porušilo Občiansky zákonník uzatvorením zmluvy, v ktorej neodstránilo skutočnosti, ktoré mohli viesť k vzniku rozporov uvedením dátumu zhotovenia diela, ktorý predchádzal dátumu podpisu zmluvy.

Zároveň bol porušený zákon o majetku obcí, keď mesto odpredalo svoj majetok osobe, ktorá bola štatutárnym orgánom v spoločnosti založenej mestom bez uskutočnenia verejnej obchodnej súťaže.

Kontrola preukázala aj porušenie zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, keď mesto uzatváralo zmluvy bez vykonania predbežnej finančnej kontroly.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov

Mestu bolo odporúčené kontrolnú činnosť zamerať do oblastí, v ktorých sa nedostatky vyskytli opakovane a spôsobili mestu finančné postihy a dlhotrvajúce súdne spory.

Výsledky kontroly boli prerokované s primátorom mesta. Na odstránenie zistených nedostatkov bolo prijatých päť opatrení, ktorých plnenie bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti sledovať a kontrolovať.